Openbaar Zaaknummer: Z/25/305276

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Voortgangsrapportage RES 2025

Collegedatum: 24 juni 2025

Kernboodschap
Met deze raadsinformatiebrief wordt uw raad geïnformeerd over de voortgangsrapportage die dit jaar is opgesteld voor de Regionale Energiestrategie Arnhem-Nijmegen (RES GMR). We informeren u over de aanleiding, doelstelling, status, inhoud en vervolg van de voortgangsrapportage. De regio blijft streven naar het realiseren van 1,62 TWh aan duurzame elektriciteit, maar netcongestie heeft grote impact op de geplande projecten. Mede hierdoor zullen niet alle projecten in 2030 gerealiseerd zijn.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
22 april 2021	Z/21/047504 Vaststellen definitief bod Regionale Energiestrategie 1.0 Arnhem Nijmegen
18 oktober 2022	Z/22/092047 Concept Notitie Reikwijdte en Detail van planMER ter voorbereiding van RES 2.0
20 december 2022	Z/22/092045 Concept NRD planMER voor RES 2.0
11 juli 2023	Z/23/129638 kennisneming planMER RES GMR Arnhem Nijmegen
1 februari 2024	Z/23/129638 Raadsbesluit Onderzoek naar een gedragen visie op wind- en zonne-energie in Wijchen
2 juli 2024	Z/24/241973 Raadsbesluit Visie op wind- en zonne-energie gemeente Wijchen: Op weg naar 2035
17 december 2024	Z/24/270880 collegebesluit Regionale Energiestrategie Arnhem-Nijmegen 2024, verrijking RES 1.0 (RES 2024)

Toelichting

1. Aanleiding
In de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) werken 16 gemeenten, de provincie, 3 waterschappen en netbeheerder Liander samen aan duurzame energie met een Regionale Energie Strategie (RES). In de RES staat hoe we in onze regio van fossiele energie overschakelen op duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Ook kijken we in de RES naar de bijbehorende energie infrastructuur en het energiesysteem als geheel. Om een beeld te hebben bij de voortgang van de RES-regio's, heeft het Nationaal Programma RES (NPRES) alle RES-regio's gevraagd om in 2025 een voortgangsrapportage op te leveren. In de voortgangsrapportage RES Arnhem-Nijmegen is bondig beschreven wat er in de regio tot dusver is gebeurd, waar de regio nu staat en waar de regio naartoe werkt.

2. Doelstelling en status
Het doel van de voortgangsrapportage is om de deelnemers aan, en stakeholders van, de RES te informeren over de voortgang van de RES AN. Deze voortgangsrapportage wordt - in overeenstemming met vraag van het NPRES - tweejaarlijks opgeleverd. De eerste

voortgangsrapportage verscheen in juli 2023. De status van de voortgangsrapportage is informerend. Er worden geen strategische en/of beleidsmatige keuzes in gemaakt.
Het NPRES krijgt met de voortgangsrapportages een inkijk in de stand van zaken van de RES in alle RES regio's in juli 2025. De voorgangsrapportages vormen daarmee een belangrijke bron voor de landelijke RES-monitor die het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) eind 2025 presenteert. Hiermee wordt ook in beeld gebracht of de 30 regio's samen op koers liggen voor de landelijke doelstelling van tenminste 35TWh in 2030.

3. De voortgangsrapportage

In de voortgangsrapportage wordt onderscheid gemaakt tussen drie inhoudelijke sporen:

1. Elektriciteit (het opwekbod van 1.62TWh)
2. Warmte (de bovenlokale warmteverdeling)
3. Integraal programmeren.

Voor elektriciteit en warmte zijn in de RES 1.0 doelen gesteld en afspraken gemaakt. Integraal programmeren is gericht op (het omgaan met) netcongestie en is de afgelopen twee jaar uitgewerkt. In de verrijkte RES 2024 is deze uitwerking beschreven.

Voor de duurzame elektriciteitsopwekking is de stand van zaken kwantitatief en kwalitatief weergegeven, volgens de methodiek die is aangereikt vanuit NPRES. In de RES 1.0 is een regionaal bod van 1.62TWh vastgelegd, ook zijn er een aantal afspraken gemaakt over hoe er wordt samengewerkt om dat te realiseren.

Deze voortgangsrapportage beschrijft wat er de afgelopen tijd gebeurd is binnen de RES GMR, waar we nu staan en waar we naartoe werken. Dit gebeurt zowel kwantitatief als kwalitatief en voor zowel elektriciteit als warmte. Ook beschrijft deze voortgangsrapportage de behaalde successen, knelpunten en leermomenten. Het kwantitatieve deel voor elektriciteit is beschreven volgens de methodiek die door NPRES is aangereikt, zodat de voortgangsrapportages van alle regio's met elkaar te vergelijken zijn.

Om de kwantitatieve voortgang van de RES-regio's te monitoren en om deze met elkaar te kunnen vergelijken, wordt gebruik gemaakt van het begrippenkader RES (versie januari 2023). In dit begrippenkader zijn afspraken gemaakt over definities, rekenregels, kengetallen en bronnen die regio's gebruiken ten aanzien van de doelstellingen. Door dezelfde begrippen en kaders te hanteren, is de data van de 30 regio's voor NPRES makkelijker te analyseren en te vergelijken.

Conclusies uit de voorgangsrapportage

- De regio Arnhem-Nijmegen streeft naar het realiseren van 1,62 TWh aan duurzame elektriciteit. Er is een grote disbalans in de verhouding tussen zon (89%) en wind (11%). Deze onbalans veroorzaakt overbelasting van het elektriciteitsnet op zonnige dagen. De regio zet daarom meer in op windenergie, met een streven naar een 50/50-verdeling tussen zon en wind per elektriciteitsstation.

- De projecten zullen niet allemaal in 2030 gerealiseerd zijn. Effect van netcongestie, wachttijd van behandeling door de Raad van State, onzekerheid over windnormen en recente provinciale restricties voor zon op landbouwgrond, zijn een paar belangrijke oorzaken van het niet behalen van doeljaar 2030.

- Ongeveer 44% van de projecten binnen de RES 1.0 worden getroffen door netcongestie. Dit betekent niet dat al deze projecten onmogelijk zijn. Er zijn

handelingsperspectieven. Netcongestie remt vooral de realisatie van zon-op-dak-projecten en leidt tot onzekerheid over het behalen van de doelstellingen voor 2030 op dat punt.

- Voor de uitvoering van de warmtetransitie zal de vraag naar duurzame elektriciteit toenemen. Collectieve warmtenetten en hun warmtebronnen hebben daarbij, afhankelijk van de warmtebron, een minder groot elektriciteitsverbruik dan individuele warmtepompen, maar gemiddeld neemt de vraag naar duurzame elektriciteit voor de warmtetransitie ten opzichte van fossiele brandstoffen toe.

- De noodzaak voor een schone, betrouwbare en lokale energievoorziening wordt groter vanwege klimaatverandering, stijgende energieprijzen en geopolitieke spanningen. Tegelijkertijd wordt het energiesysteem ingewikkelder door overbelasting van het elektriciteitsnet en de noodzaak om verschillende energiebronnen tegelijk in te zetten.

- Samenwerking is essentieel: het energiesysteem van de toekomst gaat over veel meer dan alleen windmolens en zonnevelden. Het vraagt om een integrale aanpak van elektriciteit, warmte en infrastructuur, waarbij samenwerking tussen overheden, netbeheerders, maatschappelijke organisaties en inwoners cruciaal is.

Gevolgen
De voortgangsrapportage informeert de regiogemeenten, provincie, waterschappen, belanghebbenden en het NPRES over de voortgang van de Regionale Energiestrategie in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Communicatie
De voortgangsrapportage wordt op de website van de Groene Metropoolregio en het Nationaal programma RES gepubliceerd.

Uitvoering of Vervolgstappen
De voortgangsrapportages worden in juni ingebracht bij de colleges van de deelnemende overheden aan de RES Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen. Na instemming door de colleges van de deelnemende overheden wordt de voortgangsrapportage vanuit de GMR verstuurd naar het NPRES.

Met het NPRES is afgesproken dat de voortgangsrapportages uiterlijk 1 juli richting NPRES worden verzonden. De volgende voortgangsrapportage staat gepland in 2027. Naast deze rapportage wordt de kwantitatieve voortgang ook bijgehouden middels de tweejaarlijkse RES-monitor.

Geheimhouding:
Niet van toepassing